

١ تموز
١٣٤٠

تورک تاریخ انجمنی
مجموعی

اون دردنجی سنه
نوسو ٤ (٨١)

فريدون بك منشآت

اورخانه غازى زمانه اسناد امپريال ساهه مهرات . — منشآتك ۷۸ نجى و ۷۹ نجى حقيقه لرنده (الجواب) سرلوحه سيله مندرج بولنان (جانبك خانك اورخان غازى به جوابنامه سى) نى موضوع بحث ايدرك ساخته لفى انتقاد داخلى ايله اثبات ايتشدم . شيمدى انتقاد خارجيسنه كچيورم . بو مكتوبك اصلى محمد بن مؤيد بغدادى منشآتك ايكنجى قسمنده موجود اولوب خوارزمشاه تكلشدن غور ملكنه كوندريلان محرراتدن بريى در . سلطان تكلش ، بومكتوبينده كچن سنه ظرفنده غور ملكنك بر طرفدن ، كنديسنك ده ديكر طرفدن خراسانه كيرمش اولدقلىرى ذكر ايتدكدن صوكر ايكى حكمدار آردسند موجود اولان دوستلى ملاقات ايله تأييد ايلك و خراسان امورىنى بالمشاوره حل ايتك آرزوسنده بولومش اولديغنى ، حالبوكه سنه نهايتى اولمق دولاييسيله كندى عسكرينك آتلىرىنك يمي آزالمش و حيوانلرك ضعيفه مش بولنديغنى ، بناءً عليه ملاقات ايتك احتراض و آرزوسنه رغماً ، مع التأسف عودت ايلك مجبوريتنده قالدېغنى بيان ايدبور . بوندن صوكر بوسنه ايچنده خراسان مصالحنى اتمام ايچون تكرار يوله چيقمش ايكن ماوراءالنهر طرفنده ظهوره كلن بر حادته اوزرينه اورايه كيمكه مجبور اولديغنى و اومسئله يى تسويه ايدرك كبرى دونديكنى فقط بوسفر ائناسنده وقوعه كلش اولان محاربه لردن دولايى اردوسنك آتلىرىنك اكسيلمش و بورولمش بولنديغنى وبالضروره بايتخته دونمكه مجبوريت حس ايلديكنى ، واقع اولان ضررلىر تلافى ايدنجه به قدر اقامت ايتدكدن و قيشى كچيردكدن صوكر ايلك بهارده خراسانه كله جكنى ، اولجه نائل اوله مدينى ملاقات آرزو و املنه بو دفعه نائل اوله جغنى سويلبور . مكتوبك نهايتنده مشاهير علمادان (شمس الدين) ى سفارته ارسال و تبليغ كيفيته مأمور ايلديكنى بيان ايدبور . بومكتوبك سرنامه سنى تبديل ايدن ، مرسل و مرسل اليه لرىنى دكيشديرن

فریدون بك ، مکتوبك ایچندہ بك جزئی تحریفات پامشدر . مقدمہ سنی بر پارچہ دیکشید یردکن صوکر ا کندنخہ لزومسز کوردیکی بر قاچ جلهبی طی ایتمن و بونلرک یرینہ اورخان غازی زمانندہ کی وقایعی تأییدایده جک بر طاقم فقرہ لر علاوہ ایشدر . فریدون بك ، مکتوبك اصلندہ موجود اولان (خراسان) گلہ لری ایکی یرده (قرمان) ه وبر یرده (قرمانیان) ه (۱) ، (خوارزم) اسمنی (بروسا) یه (۲) جو یرمشدر . فقط اسم خاصلر ایچندہ یالکز بریسی دیکشید یرمه یه لزوم حس ایتهمشدر ؛ سلطان تکشک غور ملکنہ کوندرمش و مکتوبندہ بحث ایتمن اولدینی ذاتک اسمنی یعنی (شمس الدین) ی اولدینی کبی بر اقش و اونی اورخان غازی طرفدن کوندریش بر ایلچی اولق اوزره کوسترمشدر . شیمدی مکتوبك اصلی نشر ایده لم :

این مکتوب هم بحضرت ملک غور محرر گشت

زندگانی مجلس رفیع باقبال نامحدود ونعمت و دولت نامحدود بمسار ابد مسدود باد نطابق ادراک ازاخاطت آن کمال قاصر و جوامع همت بر کسب نیکو نامی مصروف و متواتر ایزد عزاسمه در کل احوال ناصر واعلام کامرانی وشادکامی منصور آرزومندی بمشاهده کریم فلان نه بان خداست کی افهام راربتت تقریر آن تواند بود واو هام را منزلت تصویر آن صورت تواند کرد و یا از اطناپ دران باب جز تطویل مقالت وتذیل ملالت حاصلی توان یافت منتظر در تیسیر اسباب ملاقات جز لطف صنع یردانی نیست لعل الله بحدت بعد ذلك اصرا بیوسته بر موجب اخلاص ومقتضای اختصاص کی با آن مجلس رفیع زید رفعتہ بحمد الله حاصل است وامدادان بامتداد روزگار متواصل استملای اخبار قدرت واستیلای مجلس رفیع واقف آثر رفعت واستعلاء آن جناب مرہع کرده می شود و چون شنوده می آید کی جهره آن ممالک بزینت دولت عالیحالست وعرصه آن دیار از دشمنان مملکت خالی روابخ ارتیاح واعتداد می وزد و وفود ابتهاج واعتضاد می رسد و ایزد تعالی مرید ودوام آن با حصول سعادت ملاقات خواسته می آید و یقین حاصل است کی چون این دعا از ساحت سینہ صافی بآبدرقه اخلاص می رود در محبت رفیق توفیق بی هیچ منع وتوقیق بمحل کرامت اجابت رسد این مفاوضه اواخر شهر الله المبارک رمضان عمت برکته اصدار می افند و بحمد الله ومنه احوال این جانب باخیر وسعادتست و مجاری احوال دولت بروفق ارادت و سروران اختیاراً واضطراراً سر یر خط خدمت می نهند و کردن کشان رغبه ورهبه ربقه فرمان اینجانب

(۱) فریدون بك منشائی ، صحیفه ۷۸ ، سطر ۳۵ . صحیفه ۷۹ ، سطر ۶ و ۲۱

(۲) » » » » ۷۹ » ۱۵ .

را کردن می دهند و دوست و دشمن از لطف و عطف شامل این دوست جزا و سزای خویش می یابند و الحمد لله حمد الشاکرین والصلوة علی نبیه محمد وآله الطاهرين وبعد فضل الله تعالى بن اتفاقات حسنه و موانات دولت جز بین مصادقت و حسن موافقت و نظر همت و اثر شفقت مجلس رفیع زیدت رفعة نیست توفیق شکر باری تعالی و قضاء حقوق از مجلس میسر باد بر رأی رفیع شرفه الله پوشیده نیست که جوامع اندیشه این دوست بر کفایت مهم خراسان کی اهم المهمات است مقصور بودست و دوائی صرف عنایت با تمام آن از راه رعایت مصلحت موفور برار سال کی ان مجلس رفیع رفعه الله عرصه خراسان را بفر قدوم خویش منور کرده بود و خاک آن دیار را بنسیم اخلاق فایحه معنبر گردانیده و این دوست نیز از دیگر طرف خراسان مداخلتی داشت اگرچی جاذبه اعتقاد سلسله دل می جنباند و نایره اشتیاقی در صمیم سینه زفانه میزد و عزیمت بران جلت مصمم بود کی از موانع روزگار فرصتی جسته آید و بفضل کردگار لطیفه ساخته شود کی سعادت ملاقات در ضمن آن حاصل آید و اضطراب دل مشتاق و هیجان لوعت اشواق سکونی گیرد و بعد از مساعدت این سعادت با اتفاق و مشورت یکدیگر روی بمهمات خراسان کی صلاح جانین بآن مربوط است آورده شود و از لطائف اینزدی خود بتوفیق اتمام چنان خیرات زود فائز گردد اما چون سال باخر رسیده بود و لاغری در چهار بای لشکر اثری فاحش کرده و حشم این دوست را بتهای یافتن علف معتذر گفته و اگر هر دو سپاه نصرها الله درهم آمیختی مقام را دوائی کی بفایده انجامد صورت نیستی و مقصود ازان اتفاق بمحصول نیبوستی و اندیشه براغاز کاری کی انجام ان بفرای کلی مقرون نباشد جزم کردن از حزم و خرد دور افتد بدین دوائی ان آزرود در حجاب توقف بماند و روزگار بر عادت غیرت خویش رقم حرمان بر صفحه امل دل مشتاق بکشید و الحریص محروم و بضرورت این دوست را انصراف بایست نمود و از عوایق روزگار بعلاقی صبر تمسک ساخت و آن مهم را بکفایت نارسانیده فرا گذاشت . شعر

ما کل مایتمی المرء بدرکه تجری الریاح بمالا تشهی السفن

و بار سال کی از دارالملک خوارزم نهضت کرده شد و مقصد اصلی و مقصود کلی هم خراسان و اتمام مهمات ان بود اتفاق را مصالحی از جانب ماوراءالنهر سانغ شد کی خاطر بانجاذب آمال باهمال ان رخصت نمی یافت و چون جهد عنایت در اتمام ان بدل افتاد و فراغ خاطر و سکون دل ازان معنی دست داد و از صوب ماوراءالنهر باقبضاء حاجات دولت و ترقی درجات حشمت بازگشته شد کر وفر بسیار در چهار بای حشم نکایت تمام کرده بود و عذر تقاعد ایشان در معرض قبول آورده و آغاز مهمی کی کفایت از مدتی مدید و روز کاری در از اقتضا کند صورت تعذر گرفته فی باختیار روی بدارالملک نهاده شد و عزیمت جنانک فصل زمستان کی لشکر سرما مستولی باشد و انداد برف و باران متوالی و حرکت بفایده بیشتر کی برادر کلی مفضی گردد نتواند بود هم بمستقر خوارزم قرار ساخته آید و مهمات دیگر جوانب بواجب برداخته شود و چون طلیعه امداد بهار بدید آید و طلعت نوروز جلال نماید و شدت سرما باعتدال هوا بدل گردد باقبال راید و دولت زاید بدل فارغ مهم خراسان را کی اول فکر و مطلع ذکر بودست آغاز نهاده ایدانک چون مواسم ایام بهار نزدیک رسید و نواسم صبا

در حرکت آمد این دوست نیز حرکت آغاز نهاده و اندیشه برامضاء آن عزیمت کی در دل قرار گرفته بود مقرر شد و باخبر ازین حال اجل عالم شمس الدین را کی باز آنک بخلاق بسندیده در میان خلاق مذکور است و بانواع علوم در اقطار عالم مشهور هو الشمس لا تنفی بکل مکان پیوسته بقدم قربت بساط سلاطین سپر دست و همواره در مجلس پادشاهان اختصاص انبساط تمام داشتست و نفایس انفاس مبارک و عرایس خاطر خطیر او هم اسایش مسامع و آرایش مجامع بودست فرستادیم تا آن مجلس ازین نهضت کی محل اغراض کلی باد باخبر گردد و دینی کی از راه وعده حرکت فرمودن در ذمت کرم او متوجه است بی هیچ ماطلت و مداخلت کی از خلوص طوبت دورودر مذهب حریت محظور باشد با دارساند و محیفه سوابق ایادی رابدین کرامت بزرگ مخنوم گرداند و ترتیب آن سازد کی وصول فلان منشر صحف ثنا و مبشر حرکت رایات آن مجلس باشد و از سر تطویل و اکرام بدین تطویل و ابرام عیب نکیرد و بحکم رسوخی تأخی و اختلاط بهمات بستانخی و انبساط فرماید تا نشاط دل در اخلاص و هواداری بیفزاید والسلام (۱)

.*

اورخان غازی ایله قرمان اوغلو آراسنده جریان ایدن مکتباتی تدقیق ایدهلم:
بونلردن برنجیسی فریدون بك منشآتک ۸۰ نجی صحیفه سنده کی «جنتمکان سلطان
اورخان غازی حضرتلری درگاهنه قرمان اوغلو طرفرسندن کلش اولان قضرع
نامه نك صورتی در» عنوانلی مکتوبدر.

تعظیمکار بر مقدمه ایله باشلایان بو مکتوبده قرمان اوغلو، اوتهدنبری
آرالرنده موجود اولان دوستلغی اورخان بکه خاطر لاتیور. بوندن صوکر اکرمیان
اوغلنک قرمان دیاربته تجاوزی دولایسیله، طرفدارلرندن بعضیلرینک - کندی
اذنی اولمادن. اونک تأدیعی ضمنتده حرکت ایتمش اولدقلرینی، حالبوکه بوندن اورخان
بکک متأثر اولوب محبتی رودته تبدیل ایتدیکنی سویلیور و بوکا بر سبب کوره مدیکنی،
هر ایکی طرفدن فتنه باعث اولانلر حقنده تأدیبات اجراسنه نمانعت ایتیه جکنی
علاوه ایدیور. بعده (اولوباد) فتحنک تبریکی ضمنتده علمادن (نجیب الدین عماد) ی
کوندر دیکنی بیان ایدیور. عینی زمانده کریمانلیرک اغواسیله، قرمان دیاری
سکنه سنی ریشان ایتیه مسنی، همتی غزایه صرف ایده رک اسلامله دوستلقدن
و ایسلکدن باشقه برشی یاپمه مسنی تمی ایدیور. بوندن باشقه ممالک شرقیه حوادثندن
اولق اوزره چوبانیلرله جلایریلرک ادعای امارتله مجادله ده بولندقلرینی و نهایت

چوبانىلر ك پريشان اولديغنى، جلايرلر ك ايران سلطنتنى الله ايتديكى بيلديريور. مکتوبك نهايتنده تمادى محبت و مودت تمنيسنده بولنيور. خلاصه سنى نقل ايتديكمز بو مکتوبى انتقاد داخل يه تابع طوبه لم:

كرميان اوغلنك قرمان اوغليله مخاصم و اورخان بکله متفق اولديغنى، آرارلنده برطاقم مناسبتلر وقوعه كلديكى قبول و مکتوبك مندرجاتى صحيح فرض ايده لم. بو مناسباتك وجودى رد ايده جك باشقه بر وثيقه المزده موجود اولدينى كى وقوعى اثبات ايده جك بر دليلده يوقدر. مکتوبده (اولوباد) فتحى تبريك ايديليور. اولوباد، اكر اعتماد جائز ايسه، نشرى، نشانجى، وديكر آل عثمان تاريخلرينه نظراً ۷۳۵ده، ادريس بتليسى، خواجه سعدالدين تاريخلرينه كوره ۷۳۷ده فتح ايدلمشدر. شو حالده مکتوبك تاريخى ايكي سندن برى اولمق لازمكلىر.

اولا مکتوبك تاريخى ۷۳۵ قبول ايده لم: بو تاريخده ايران حكمدارى سلطان ابوسعيد بهادر خان بر حياتدر، شيخ حسن جلايرى ده اونك آنادولو والى عموميسى بولونمقده در؛ ايران، عراق، قافقاسيه و آنادولوى احتوا ايدن ممالك ايلخانيه ده فترت و تشتت موضوع بحث دكلدر. بناءً عليه ۷۳۵ تاريخلى بر مکتوبده چوبانىلرله جلايرلر ك منازعه سندن بحث ايديليرسه بو مکتوبك يالان اولديغى در حال آكلارز.

ثانياً: مکتوبك تاريخى، ۷۳۷ اوله رق قبول ايده لم: بو تاريخدن بر سنه اول ۷۳۶ ربيع الاخرنده سلطان ابو سعيد وفات ايتش و يرينه (آرپا خان) حكمدار اولمشدى. فقط سنه مذكوره اينجده ديار بكر واليسى (على پادشاه) عصيان ايدرك (موسى خان)ى اجلاس و (آرپا خان)ى مغلوب و قتل ايتدى. او ائنده آنادولو والى عموميسى بولنان (شيخ حسن جلاير) بوندن خبردار اولونجه موسى نك جلوسنه، داهدا دوغرىسى امير على پادشاهك بکلىر بکلكنه راضى اولمى. هولاكو احفادنن (محمد خان)ى تبريزدن آنادولويه چاغيردى و اونى سلطان اعلان ايدرك بيعت ايلدى. بعده امير على پادشاه موسى خان ايله محاربه ايتك اوزره آنادولودن آذربايجانه متوجه اولدى و (امير ارئنا)نى آنادولودم كنديسنه و كيل اوله رق براقدى. شيخ حسن جلاير ايله على پادشاه آلا طاغ قربنده محاربه ايتديلر. على پادشاه مقتول و موسى خان فراره مجبور اولدى. محمد خانى اجلاس ايتش اولان شيخ

حسن اونك بکتر بکیسی و بوتون مملکتک یکانه حاکمی اولدی. مغول امراسندن بعضیلری اونك تحکمنه قاتلانهمیهرق خراسانده آل جنکیزدن (طغاییمور) ی اجلاس ایتدیلر. طغاییمور، خان سابق موسی ایله اتفاق ایتدی؛ برلکده امیر شیخ حسن اوزرینه یورودیلر سده ۷۳۷ سنهسی ذی القعدةسی اواسطنده مراغهده وقوعبولان محاربهده بوزولدیله. موسی خان فرار ایدرکن یاقالاندى وئولدرلدى. برمدت صوکرا ۷۳۸ سنهسی اواخرنده (امیر شیخ حسن بن تمورتاش بن چوبان) خروج ایدرهك آذربایجانیه یورودی. شیخ حسن جلایر ایله سلطان محمد مومی الیهی قارشیلادیله رینه آلا طاغ قریبنده بر محاربه وقوعه کلدی؛ سلطان محمد مقتول وشیخ حسن جلایر مغلوب اولدی. شیخ حسن چوبانی آذربایجانى آلدی، مسند ایلخانییه اولجایتو سلطان محمد خداپندهك کریمهسی و ددهسی چوبانك زوجته متروکهسی (ساتی بیک) ی اجلاس ایتدیسدهه بالاآخره ۷۳۹ سنهسی اواخرنده هولاکو خان احفادندن سلیمان خانى ایلخان اعلان ایتدی و ساتی بیکی اوکا نکاحلادی، کندبسی بکتر بکی اولدی. فقط شیخ حسن جلایره راحت طورمادی؛ اولاه خراساندهکی (طغاییمور خان) ه بیعت ایتدیسدهه بالاآخره اوندن واز کچوب هولاکو خان سلاه سندن (جهان تیمور خان) ی تحت سلطنته اجلاس ایتدیرهك عراق عرب، خوزستان و الجزیره حاکم اولدی و (بغداد) شهرنی مرکز اتحاد ایلدی. ۷۴۰ سنهسی اواخرنده ایکی شیخ حسن یکیدن محاربه ایتدیلر؛ حسن جلایر بوزولدی، بوتون عراق و فارس ظاهراً سلیمان خان حقیقته بکتر بکی شیخ حسن چوبانییه تابع اولدی. ۷۴۱ ده شیخ حسن جلایر، اولجه سریر سلطنته اجلاس ایتمش اولدینی جهان تیموری خلع ایدرهك مستقلاً اعلان سلطنت ایلدی. عراق عجم و آذربایجانیه حاکم اولان حسن چوبانی ایسه سلیمان خان نامنه اداره امور ایتدی و ۷۴۴ ده زوجهمسی طرفندن قتل اولدینی زمانه قدر ایرانه حاکم اولدی. بونی استخلاف ایدن برادری (ملک اشرف بن تمور تاش) سلیمان خانى خلع ایدرهك مستقلاً حکمدارلق یایمهیه باشلادی و ۷۵۸ سنهسنده دشت قیچاق حکمداری (جانی بیک خان) طرفندن قتل ایلدی بکی زمانه قدر حکومت ایتدی. کرک شیخ حسن چوبانی کرکه برادری ملک اشرف دائماً شیخ حسن جلایره غالب کئشله واونی بغداددن دیشاری چیقما مهیه مجبور ایتشله دی. ۷۵۷ ده حسن جلایر وفات ایدرهك رینه

اوغلى سلطان اويس كچدى اوده پدىرى كېي چوبان زاده لره قارشى برشى يابه مادی . فقط ملك اشرفك قتلندن وجانى بيك خانك دشت قهجاقه عودتندن صوكر ا ۷۵۹ ده آذربايجانى ضبطه موفق اولدى (۱)

بوتفصيلات بزه كوستريوركه ۷۳۷ سنه سننده (حسن جلاير) ايله چوبانيار آراسنده بروقه اولماشدر وشيخ حسن چوبانى اوتارينجده خروج ائتمه مشدر . ثانياً مکتوبده كى [صحيفه ۸۰ سطر ۳۱ و ۳۲] « چوبانيان منكسر البال ومتفرق الحال نابيد وپامال كشتند وتماي سلطنت ايران بجلايريان قرار گرفت » قىدى ۷۵۹ سنه سنه عائد بر مسئله در . (اولوباد) ك فتحنى تبريك ايدن و ۷۳۷ ده يازلمسى لازم كلن برمكتوب او وقعه دن ۲۲ سنه صوكر ا تحدث ايدن واقعه لردن ناصل بحث ايدى بيلير . بناء عليه ، (توارىخ آل عثمان) د اعتماد اينديكمزه واولوبادك فتحنى ۷۳۷ سنه سننده قبول اينديكمزه نظراً بومكتوب كلياً ياكلش وساخته در . شيمدى افتقاد خارجيسنه كچلم : بومكتوب ده فريدون بكك تحريف ابلدىكى محرراتدن بريى در . اصلى (محمد بن مؤيد) منشأئنده موجود اولوب خوارز مشاه تكلش طرفندن عراق اتابكى (شمس الدين محمد پهلوان) د كوندولمشدر . پهلوان ، ايلد كرك اوغلى در . ايلد كرك عراق سلجوقى سلطانى (ارسلان شاه) ك اتابكى ايدى . ۵۶۸ تاريخنده وفات اينجه يرينه مخدومى پهلوان محمد كچمش و اوده پدىرى كېي سلطان مشارالیهك اتابكى ومكفولى اولمشدى . ذاتاً سلطان ارسلانشاه ايله پهلوان آنا برقاداش ايديلر . عراق سلجوقى سلاطينك اصلا نفوذ وقدرتى قالماشدى ؛ اسماً حكمدار بولنيورلردى . حقيقت حالده امور دولت اتابكلر النده ايدى . امرای سلجوقيه آراسنده ايلد كرك بللى باشلى براقاچ رقيبى وارايدى ؛ خوزستان اميرى و آفشار تور كمنلرى رئيسى (شمله) ، آذربايجان واليسى (آق سوتقور احمدبلى) ، رى اميرى (اينانچ) بورقىلرك بللى باشلي لردن ايديلر . بونلرك هپسى ده بوتون ايرانه حاكم اولمق ايسته يورلردى . ايرانه حاكم اولمق ايچون خاندان آل سلجوقدن برشزاده بولوب اجلاس ايتمك واونك نامنه اداره حكومت ايتمك ، تعبير ديكرله اتابك اولمق لازمدى . ايلد كرك داها صاغلفنده رى اميرى اينانچى ثولديرمش وبوقورقونج رقيبى اورته دن قالديرمش ايسه ده ديكر

ایکسہ برشی یا پاماش ایدی . ایلد کزک وفاتی اوزرینہ (شملہ) حرکتہ کلدیسہ ده پهلوان طرفدن مغلوب ایدلدی . ۵۷۰ ده اقسونقور احمدیلی نك وفاتی اوزرینہ مراغه وتبریز شهرلرینی ضبط ایدرک ملکنه الحاق ایلدی . ۵۷۳ ده سلطان آرسلان شاه وفات ایدنجه یرینه اوغلی (اوچنجی سلطان طغرل) ی اجلاس ایدوب اونک اتابکی ومکفولی اولدی . بوصورتله پهلوان ۵۸۲ سنه سنده وفات ایدوب یرینی برادری قزل آرسلان عثمانه ترک ایدنجهیه قدر بوتون ایرانده حاکم مطلق اولمشدی . پهلوان عراق عجم و آذربایجانده اجرای حاکمیت ایدرکن خراسان خوارزم ، ماوراءالنهر طرفلری ده امرای سلجوقیه دن برقاچ کشینک مجادلاننه صحنه اولمقده ایدی . تکش ، خوارزمده حکمدار اولمش وبرادری سلطان شاه ایلہ محاربه یه طوتوشمش ایدی . مرو شهری اوغوزلرک رئیس ملک دینار یدنده ایدی . نيسابور ملک مؤیدک وبعده اونک اوغلنک الله کچمشدی . بونلر دائما بربرلریله حال مخاصمه ده ایدیلر . تکش بوتون بوحوالی یی ضبط ایتک و آنارشیه نهایت ویرمک فکرندہ ایدی . فقط دیگر طرفدن کندیسنه رقیب اوله بیله جک غایت قوتلی ایکی حکمدار موجود ایدی : بری غزنه حکمداری (سلطان غیاث الدین محمد) ، دیگرکی موضوع بحث ایتدیکمز عراق و آذر بایجان حکمداری و سلجوقی سلطاننک اتابکی (پهلوان) . تکش ، پهلواندن ده ا زیاده چکینیوردی . چونکه خراسانده کی متغلبه لر حالا عراق سلجوقی سلطانی نامنه خطبه او قودبورلر ، وتحت اداره لرندہ کی بلده لری ممالک سلجوقیه دن عداید بورلردی . شاید سلجوقی سلطاننک اتابکی ایلہ تکش آرمسنده محاربه وقوعه کله جک اولسه اونلرک اتابک طرفنی التزام ایدہ جکلری محققدی . بونک ایچون تکش دائما عراق اتابکیله خوش چکینیور و حسن مناسباتی ادامه ایدبور ، یازدینی مکتوبلرده دائما عرض خلوص ومحبت ایلیدوردی . (محمد بن مؤید) منشأئنده بونلردن برقاچنک مسوده سی موجود اولوب یوقاریده انتقاد داخلی ایلہ ساخته لغنی اثبات ایتش اولدیفمز مکتوب ، بونلردن بریدر . فریدون بك سلطان تکشک بومکتوبنی قرامان اوغلنه اضافه ایدہ رک سرنامہ سنی کلیاً ومقدمه سنی قسماً دیکشدر مشدر . مکتوبک باش طرفنه القاب ایلہ برلکده (اورخان) اسمنی علاوه ایتش ونامہ نک دیباجه سنی بك فنا برشکلده تحریف ایتمشدر . خلوص ومحبتدن باحث اولان بودیباجه نک برقمسنی

طی ایدہ رک کر میان اوغلنہ متعلق عبارتہ لہ درج ایتش واوندن سوکرا ینہ مکتوبک اصلندہ کی مودتکارانہ چلہ لری علاوہ ایشدر دیباچہ دن سوکرا اصل مکتوبہ مهم تحریفہ یامیشدر . اولوباد فتحنک تبریکی ایچون قرمان اوغلندن اورخان بکہ (نجیب الدین عماد) آدلی بر ایلچی کوندردلیکنی مین بر جملہ درج ایتشدر . حالبوکہ مکتوبک اصلندہ سلطان تکش ایلچی کوندرمہ مش، اوکا ایلچی کوندردلیشدر؛ و بویلچی نک اسمی مجهول قالمیشدر . بونی متعاقب فریدون بک سلطان تکشک مکتوبنک اک مهم اقسامی چیقارمش ویرینہ کر میانیلیرہ و (شیخ حسن جلاہ) ایلہ (شیخ حسن جوابانی) ہ متعلق برقاج جملہ صوقشدر مشدر . بقای محبت و موالات نمیشندن عبارت اولان مکتوبک خاتمہ سی عینیلہ ابقا ایتشدر . مذکور مکتوبک اصلی - فریدون بک منشأئندہ کی صورت محرفہ سیلہ قارشیا شدیرمہ یہ مدار اولق اوزرہ - آتی یہ درج ایدیورم :

ابن تحیت بشمس الدولة والدين اعظم اتابك پهلوان عراق صادر می شود

زندگانی مجلس سائی ملک عالم و عادل برادر دردولت و بیروزی و غبط و بہر وزی فراوان سال باد ظل اقبال محمود و امداد کامرانی نامحدود و ابنا ی روزگار در مطاوعت متفق و فضل کردگار بر طاعت موفق چون صحایف اعتقاد بلطایف اتحاد آراستہ است و عوارص بیکانکی بیکبار کی از میان برخاستہ اگر درباب ارز و مندی اطنابی نرود وان شیوہ کی شایہ تکلف و صورت تصف کرفته است در توقف نہادہ ابد بچادہ خرد و منہج عقل نزدیکتر ایزد تعالی اسباب اجتماع کی ارزوی دیرینہ است مہیا کناد و نعمت موالات بین ملاقات مہنا کرد اناد و هو ملی بتحقیق ماملنہا و اجابہ ماسألنہا ابن تحیت در اوایل محرم اصداریافتد و بحمداللہ ومنہ و بین ہمت مجلس سائی اسماءاللہ احوال ابن دوست بروفق ارادتست و آنج معہوداست از فیض فضل حق تعالی در حق او بزیادت و چون ازان جانب نیز بموجب تنسم روائع اخبار و بوسم لوائع آثار محقق می کردد کی کار آن ملک طراوتی و نظامی بواجب دارد و مصالح آن دیار بحسن حراست او مہذب است و اعداء دین و دولت از بیم سیاست او معذب امداد اعتداد و استبشار می افزاید و وفور اعتضاد و استظہار بر تواتر می رسد و مزید دوام ان بر دوام خواستہ می آید قرین اجابت باد پیش ازین فلان دم تأییدہ کہ جوامع علوم خاطر وقاد اورا متقاد است و سپردن بساط ملوک قدم عزیز اورا معتاد و بمن نقیبت اودر مہمات ملک بدیدہ تحقیق مشاہد و حسن اجتہاد اودر مصالح دولت بمعونت توفیق مؤید بود بدین جانب رسیدہ و خطاب مستطاب کی نفحات اخلاص از فحوی آن فارغ بود و روائع کرم در انشاءان غادی و رائج رسانیدہ و اعتقاد در آن کمال مخالفت مزید صفا یافتہ چون از خراسان جانب فلان کی از مدتی مدید باز

بحبل دولت این دوست معتصم است و در سلك خدمت این جانب منتظم بکرات کس می فرستاد و بر تواتر التماس حرکت این دوست بر صوب خراسان واستخلاص ولایات او از تثبیت متظلمان می کرد عزیمت نهضت برای تخری رضای او بران سمت تصمیم گرفت و رایات این دوست باحشم کران و لشکری کران در حرکت آمد فلان را کی هنوز کوفتگی راه بر چهار پایان او ظاهر او بود و شکایت نکایت سفر از احوال او بیدادر مستقر خوارزم گذاشته شد تا بعد از مراجعت او را کسب کرده اید چون مواکب این دوست رادر ضمان عز و اقبال و کنف فضل ذوالجلال بظاهر خراسان اتفاق وصول افتاد و مهم قومی غزکی دست در شاخ عصیان زده بودند و بای از حد بندگی بیرون نهاده بفضل حق کی از خزاین توفیق جواهر قدرت بر سرماشا کر دجنانك شنوده باشد کفایت باشد روی بر عایت مصالح و اتمام مهمات جانب فلانی آورده کشت و همت بر انتزاع ولایاتی کی در تصرف خصمان او آمده بود و مخالفان دولت محدود ان طرف نموده بودند کاشته شد و عنان بر صوب استواء خراسان تافته آمد درین میان کی صافت میان معسکر منصور و فلان موضع نزد يك شد و وقت انجامز مواعید خدمتکاری و اظهار مراسم طاعتداری فلان آمد بموجب استشماری بی موجب کی او را حادث شد در عزیمت استمداد او فتور و در اقامت شرایط خدمت او قصور تفرس افتاد و آن صورت بعد از استکشاف تمام تحقیق گرفت چون باعث اول و محرض کلی بر نشستن این دوست را استدعاء ان جانب بود و ان داعیه بر خاست در او اخذ ذوالقعدة سوی دارالملک خوارزم بمراجعت مسارعت نموده شد و درین وقت فلان را کی نوابر اشتیاق آن خدمت در دل او مشتعل بود خاطر او بر دقایق مصالح و معرفت احوال مشتمل اجازت انصراف داده آمد و در موافقت و مصرافت از فلان را کی در شهامت و کفایت برا کفا متفوق است و در غوامض آداب و اسرار هنر متقن و محقق و بازین همه بسوابق مرضی و حقوق صری در خدمت ملوک ماضی انارالله براهینهم استظهار دارد فرستاده آمد و لایق مصادقت و موالات موافقت و مصافات بیغامها داده شد توقع بخلوص اعتقاد و کمال اتحاد مجلس سامی زید سما چنانست کی بر عادت قدیم ریاض مودت را بعهد نیکو عهدی معهود و مرشوش دارد و صحایف محبت را بصور اخلاص مألوف منفوش و مکاتبات سار و مخاطبات بزرگواری نهال دوستی بدان مرشح شود و کمال اتحاد بدان مشرح گردد متواتر گرداند و از ظهور تباشیر دولت و وفور امداد حشمت پیر وقت بشارت فرستد و بهمات و مرادات مباسطت فرماید تا با تقلد منت تمام در اتمام آن سی نیجیح تقدیم افتد والسلام (۱)

نهایتی تاریخی قونولمیان بومکتوبك ۵۷۸ و ۵۸۲ سنه لری آراسنده یازیلدیغنی تعیین ایتمک مشکل دکلدر. خوارزمشاه انا بکه کوندردیگی بومکتوبك مقدمه سنده ملاقات تمینسند بولنیور و اوتة دنبری آرالرنده جاری اولان مودتک دوامنی ارزو ایدیور. بعده - منشأند ذکر ایدلیوب فلان تعبیرله آچیق بر ایلیمش اولان انا بکک سفیرله کوروشدیکنی سولنیور. اوندن صوکر خراسانه عاند بر طاقم

وقوعاتی یازیور مذکور وقوعاتک خلاصه سی شودر : خراسانده ، خوارزمشاه توابعندن (طغانشاه) ک مالکی - که نیسابور و ملحقاتی در - بر طاقم متغلبه لرك تعرض و استیلاسنه اوغرایور ؛ طغانشاه تکشدن استمداد ایدیور، اوده خراسانه کلوب بومملکتیری استرداد و صاحبنه اعاده ایتک و بومیانده اوغوزلرك عصیاتی ده یاتیشدیرمق ایسته یور . فقط خراسانه کلوب ده نیسابور قربنه یاقلاشدیغی زمان طغانشاه مراسم طاعتداری یی ایفا ضمننده خوارزمشاهک حضورینه کلسی ایجاب ایدرکن ، متوهم اولیور، کلیور و خدمت اجراسنده قصورایدیور. خوارزمشاه ده ذی القعده و اخرنده خوارزمه دونیور . خوارزمشاه مکتوبنک نهایتنده انا بکک سفیرنک عودتنه مساعده ایتش اولدیغی و اوکا کندی ایلچیسینی ده ترفیق ایدرک برلکده کوندردیکنی سویلیور مکتوبک اک صوکنده اونه دنبری طرفین آراسنده دوام ایتکده اولان مودت و محبتک متزاید و مکاتبات و مخبراتک متواتر اولماسنی ده تمنی ایلیر .

منشأنده بولنان اشبو مکتوبک مسوده سنده دیگر اسم خاصلرکی (طغانشاه) ک اسمی یرینه ده (فلان) کله سی قونولشدر . بو (فلان) ک (طغانشاه) اولدیغی اسکی تاریخلرک مطالعه سیله آکلایورز .

مکرمین خلیل